

Nedenstående sägor äro upptecknade av GUNNAR PERSSON, Hovgårds-
mölla 1, Askeröd, efter dikta men av Per Larsson i Västerstad, Färs
härad. Denne, som är född den 9 nov. 1863, har hört dem av sina för-
äldrar.

-PENGARNA? - SOM BLEV LÖV/ -

PENGARNA, SOM BLEV LÖV.

Min mor var en gång på höhöst i kärren vid Råsarör, det som nu
kallas för Alvik i Östraby. "Vytehören" skulle springa efter vatten
i en på marken befintlig källa. Han hade svårt att få rent vatten i
kruset, för det var fullt med löv på källans yta. Hur han än bar sig
åt, fick han ändå några löv i kruset. Det gjorde ju ingenting, för
vattnet skulle endast vara till "vejevann" (?). När han kom tillbaka
till slätterkarlarna med vattnet, hade lövet blivit pengar - riktiga
silverpengar. De undrade, var han fått dem ifrån. Han sade, att det
var av löven från källan och att sådant fanns i myckenhet. De rusade
dit men funno intet annat än löv.

Det påstods, att pysslingarna, som bodde i backen, brukade bära
sina skatter ner till källan och tvätta dem där. - Detta hade hänt
mer än en gång förut.

SAGAN OM SVUNNA TIDERS BERIKSHOLM, DET NUVARANDE BJERSJÖLAGÅRD.

Denna saga har jag som barn hört berättas av min mormor.

En konungens fogde, som hette Mus, bodde på Beriksholms slott,
som låg på en holme i Beriksholmsjön. Han ville ej vara landets ko-
nung underdånig. Konungen skickade då till Beriksholm en här, som
bombärderade slottet med kanoner. (På Ola Jönssons i Östraby ägor
ha hittats kanonkulor - om dessa härröra från de t nämnda slaget vet
man ej) När fogden såg, att han ej kunde reda sig, befalldes han sitt
folk att stänga de stora kopparportarna, som ledde till vindbryggan,
så att han kunde få skydd över natten. Men efter en stunds beskjut-
ning föllo portarna i sjön. Lång tid efteråt kunde man genom sjöns
gungfly känna dem med långa stänger. En gång då man försökte taga
upp dem och fått dem halvvägs upp, kom en man springande och ropade,
att nya Bjersjölagård brann. I hast övergavs upptagningsarbetet, och
sedan dess har man ej kunnat få tag på dem.

Samme fogde skulle också ha kunnat rida på sin häst över vatten
på grund av att hästen var skodd med silverskor.

Det berättas även, att fylkeskonungen Harald Hildetand skulle ha
ägt Beriksholm som sitt residens. Ett par hylleträd skulle bära ini-
tialerna till hans namn.

Det följande är upptecknat efter Elna Isaksson, född på 1840-talet i Övedskloster.

SAGAN OM LIAFROAN.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Liafroan bodde i berghällan vid Froalid, som därav fått sitt namn. Hon höll i äldre tider drängar och bönder vid Övedskloster med öl. Men villkoret var, att man ej fick se inuti tunnan, som man drack ur. Denna sedvänja överträdde av en särdeles nyfiken bonde. I vredesmod häröver sade Liafroan, att dädanefter skulle aldrig bönderna i Öved bliva eniga om att dela en tunna öl tillsammans och aldrig enas om byns tjur. Liafroan hade en bonde vid namn Tue till fästman, och denne var ofta på besök i Froalid. En gång vid ett sådant tillfälle var han åtföljd av sin dräng. Han anförtrodde denne sitt umgänge med Liafroan och förmådde honom, att vid besöket taga sig nega i akt. De blevo ombedda att stanna över natten, till vilket de samtyckte. Då det var tid att gå till sängs, blev drängen anvisad en säng, som var bäddad med härliga pösande bolster. I onlighet med Tues anvisning kastade han sin kniv före i sängen, varvid ett tydligt "plums" hördes.

Liafroan var mycket enträgen att Tue skulle gifta sig med henne, vilket dock denne på allt sätt sökte komma ifrån. Till sist utbad han sig att före giftermålet få skörda en gröda till, och härtill samtyckte Liafroan. Så sädde han strax norr om Alestatorp en ekeskog, som ännu bär namnet Tuelund.

Även Liafroan besökte Tue på hans gård strax norr om Östra Kärratorp. Den sista gången hon var på hemväg därifrån, överraskades hon av ett åskväder. Hon sprang så länge hon orkade, men eftersom hon var havande, blev hon trött, innan hon nådde hem, varför hon satte sig på en sten för att vila. Här träffades hon av blixten. Innan hon dog, utropade hon: "Hade de inte varit för de "nugglenen" jag har under barmen, skulle detta aldrig hänt!"

En bonde, som en gång körde och plöjde vid Froalid, blev där varse en ugnsraka och en grissla, som voro söndriga. Han satte sig att laga redskapen, som han förstod tillhörde Liafroan. När han kom förbi stället nästa gång, voro rakan och grisslan borta, men där stod en äggakaka i stället. En påg ville avråda honom från att äta av denna, men då hördes en röst inifrån: "Ed Ni bara, de e Era ena ägg!"

SKOGSMANNEN.

I Åsums änger gick förralla byns kor på bete, och när fruntimren kommo för att mjölka, ropade de högt på sina kor, som då kommo springande var till sin mjölkerska. Bland pigorna var en, som hette Else. Hon hade efter mjölkningen ställt kopparkruset ifrån sig, och försvann sedan utan att kunna återfinnas. En tid efter sågs hon i skogen av en dräng men hon var då alldeles förvildad. Hon blev emellertid upphunnen och återförd och omtalade sedermera, huru skogsmannen fångat henne.

Hon hade fått tillbringa nätterna i skogen, men han hade kastat en kappa över henne, så att hon ej lidit något av nattkylan.

Min farbror och en svåger till honom hade en gång varit körande i Askeröd med två "öga" (skjutsar). När de kommo till en plats strax väster om Västerstads kyrka vid den s.k. Dönarebacken sågo de, att det satt en massa "småfolk" på gårdet. När de körande tittat på dem en stund, började pysslingarna att skratta. Då blev farbrors svåger arg och sade: "Va skrattar I för, era små jäklar!" Ett, tu, tre, så flög hela hans släddon i gropen, och man hade ett fasligt göra att få upp dem igen. Min farbror, som ingenting sade, oroades ej.

De gamle menade, att pysslingarna hade sitt tillhåll i Kulla i en stor sten, på vilken man kunde se nyckelhålet. Men vågade aldrig säga ett ljud, då man gick förbi stenen, eftersom där var skamstyg i den.

Nedanstående sägner äro upptecknade efter Gustav Malmström, född 1864 i Skabersjö.

SAGAN OM SKATTEN VID HOVGÅRDSSJÖN.

Någonstans vid Hovgårdssjön skall en skatt ligga begravnen. En präst jämte en del andra intresserade skulle en gång gräva upp den. Prästen skulle först signa platsen, så att intet ont skulle få makt med dem eller skatten under arbetet, och ritade fördenskull en ring runt den ring, där skatten låg. (~~33~~ runt den plats--). Man skulle gå tigande in i ringen, och under hela arbetet fick man inte yttra ett enda ord. Arbetet gick bra, fast trollen gjorde allt för att förvilla de grävande. De tego och sade inte ett ord, och så - funno de penga- de kistan. Man började lyfta uppden och hade fått den så långt som till kanten på hålet. Då stod plötsligt en underlig skepnad bredvid dem, och en av arbetarna yttrade i häpenheten ett par ord. I samma stund försvann kistan i djupet. Prästen blev gastakramad och dog kort där- efter.

I Hovgårdssjön voro ett par portar sänkta. De voro av värdefull metall, och man ville gärna taga upp dem om man kunde. Några personer föresatte sig att göra detta. Fördenskull behövdes fyra tjurkalvar, vilka ända från födelsen endast utfodrats med söt mjölk. De skulle även vara av en viss ålder. Pigan, som utfodrade dem, var edsvuren att hon ej fick taga så mycket som en droppe vatten i mjölken till dem. Trollen ansatte henne varje dag och lovade henne en stor belöning om hon ville slå så mycket som en enda droppe vatten i mjölken till en av kalvarna. Hon tyckte, att en droppe kunde väl inte göra någonting, och lydde.

När tiden var inne, gick man ned till sjön, lade ett rep om portarna och spände kalvarna för. Men när man fått dem upp i vattenytan, ramlade en av kalvarna omkull, och portarna foro tillbaka ner i sjön. Då skreko trollen från sjön: "Ha, ha, ha. där stöp vannkalven!"